

mentésére. A másik angolszász ideálista és racionalista Wells «nyílt összeküvésének» gondolatára emlékeztetnek ezek a szép lapok.

Részletes kritikába a hely korlátozott volta miatt e helyen nem bocsátkozhatunk, noha nem egy tételét csak erős fenntartással fogadhatjuk el. Másrészt sok ponton a részletek is meggyőzők, még ha meglepően hangzanak is szavai. De a könyv jelentősége nem is az, hogy minden részletet végérvényesen eldönt, hanem az, hogy egy alapvető fontosságú tényről olyan világításba helyez, mint senki eddig. Szép példája ez a mű a szintetikus rendszerező elme hatalmának. Szerves rendszerbe foglal és teljessé egészít ki eddig szórványosan feljegyzett jelenségeket, s felmutatja ezeknek az összefüggéseit. Új részleteredmény alig van benne, már ami a szaktudományokat illeti, mert a kultúr- és történetfilozófia kérdéseire egészen új válaszai vannak, de a részleteket új egységbe foglalja és éppen ez a szintézis maga adja az utat: a rendszert, mely egyetlen középponti gondolat köré szervezi a részleteket. Természetesen éppen azért, mert nem tűntethettük fel e rendszeres gondolatkör minden ágát, ezen ismertetésből aligha tetszik ki grandiózitása, melynek erős hangsúlyozását éppen ezért szükségesnek látjuk.

A fordító és a kiadó, a Magyar Jogászegylet, minden bizonnyal számíthat a magyar közönség hálájára, de nem hallgathatjuk el, hogy a fordítás annyira símul az eredeti fogalmazásához, hogy számos helyen a jó magyarság vallja kárát. A szedésben pedig igen sok a sajtóhiba. *Joó Tibor.*

H. Böszörményi Margit: Pihenni megyek Szovátára. Pallas-nyomda, Szatmár. 1931. — A kis kötet vezérnovellája úti élményeket tartalmaz: aprólékosan számol be mindazokról a kellemetlenségekről, melyek az új ura-

lom alatt egy erdélyi kis utazótársaságot érhetnek. Az élmények és kalandok elbeszélése eleven, de maguk az élmények néha mindennapiak s arra nézve, aki az erdélyi viszonyokat ismeri, nem elég érdekesek. A kötetnek különben egy pár elbeszélése családi vonatkozású s ezért inkább a szerző szűkebb rokoni és baráti körét érdeklő. Magasabb írói törekvésre azok a novellák mutatnak, melyekben egy-egy kerek kompozíciójú mesében rokonszenvesen nyilatkozik meg az elbeszélő képzeletének formáló ereje (A példa, Péterke jó fiú lesz) vagy meleg részvéte. (Megütött a muzsika.) Az ilyenek reményt keltenek, hogy megfelelő tanulmány és tapasztalat révén a könyv írója az élet külső eseményeinek regisztrálásánál nem áll meg, hanem a lélek mélyebb titkait rejtő rétegeit is fel fogja kutatni azzal a mécsessel, mely kezébe adatott. (M.)

Könyvek Szent Ágostonról. *Papini: Szent Ágoston.* (Athenaeum-kiadás.) — *Dr. Lippay Lajos: Küzdelmekben az igazság jelé.* (Élet-kiadás.)

A kritikai anyag halmozódása miatt — sajnos — csak most kerül sor a tavalyi 1500 éves jubileum alkalmából megjelent könyvek megbeszélésére. 1500 év után félév késés talán még nem tette időszerűtlenné ezeket a könyveket még akkor sem, ha nem Szent Ágoston, az emberi szellem egyik legérdekesebb és legszimpatikusabb alakja lenne a témájuk.

Az emberek nagyságának egyik mértéke az, hogy mennyire ismerik fel a korukban ható különböző világnézetek erejét. Szent Ágoston korában a szkepticizmus, manicheizmus és kereszténység éppúgy egymás mellett élő és ható világnézetek voltak, mint napjainkban a relativizmus, szocializmus és megint csak a kereszténység. A szakembereken kívül ki emlékszik ma a szkeptikus *Carneadesre* és ki tudja, hogy a manicheizmus alapítója